

Älgbetesskador i tallungskog

Östersjökusten 2011

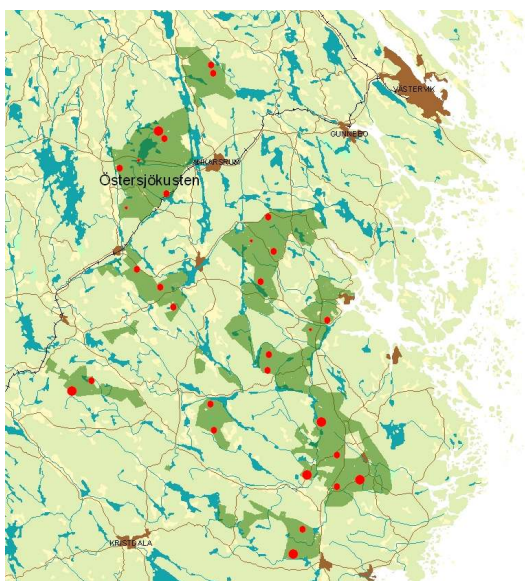
På uppdrag av **Sveaskog AB** har Svensk Naturförvaltning AB inventerat älgbetesskador på tall på bolagets marker i området ut mot Östersjökusten. Liknande inventeringar har genomförts sedan några år på andra områden i Småland och ingår som en del i ett större övervakningssystem med syfte att följa skadeutvecklingen på Sveaskogs marker i Götalands marknadsområde.

Område och metodik

Området, här kallat Östersjökusten, omfattar ca 16 000 ha mark tillhörande Sveaskog. Den geografiska fördelningen framgår av kartan nedan (figur 1).

Inventeringen gjordes enbart på Sveaskogs marker och koncentrerades till ungskogar i det mest skadeutsatta utvecklingsskedet då de är mellan 5 och 15 år gamla. Mätningarna genomfördes i provytor i slumpmässigt utvalda bestånd. Inventeringen utfördes under maj månad 2011.

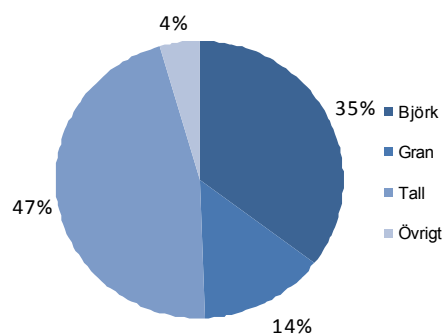
Alla stammar, högre än halva beståndshöjden räknades, men skador bedömdes enbart på tall. Varje tallstam i provytorna undersöktes noga med avseende på skador. Skador klassades som färska eller äldre där färsk skada definierades som skada som skett sedan tillväxtstart föregående sommar. Färsk skada delades upp på toppskottsbyte, stambrott och barkgnag.



Figur 1. Karta över Sveaskogs markinnehav (grön färg). De platser som inventerats är markerade med röd färg. Ju större skada desto större yta på punkten.



Foto: Göran Cederlund



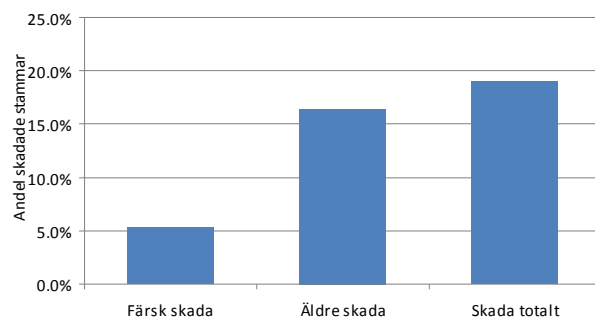
Figur 2. Uppmått trädslagsfördelning i de inventerade ungskogarna 2011.

Tabell 1. Uppmått skador under 2011.

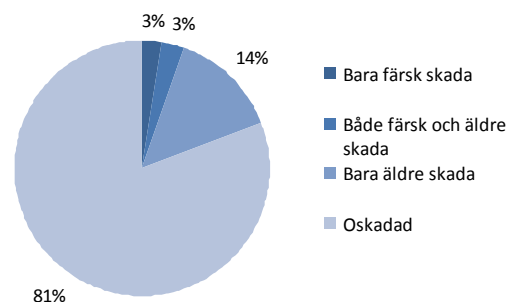
	Färsk skada	Äldre skada	Skada totalt
2011	5%	16%	19%

Resultat och kommentarer

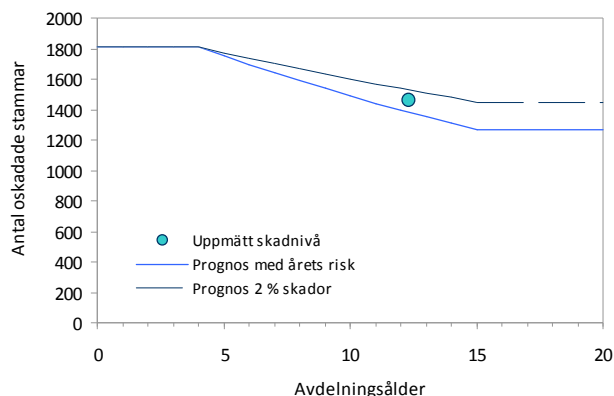
- I de inventerade bestånden utgjorde tall 47% av träden (figur 2).
- Andelen stammar med färska skador 2011 var ca 5% (figur 3), vilket var under genomsnittet för Götaland (ca 8%).
- Stammar med enbart färska skador var mer än dubbelt så vanliga som stammar med både färska och äldre skador (figur 4). Å andra sidan klassas flera gamla skador som ej orsakade av älg om man inte har tydliga bevis för att så är fallet. Detta ger sannolikt en underskattning av gamla, älgrelaterade skador.
- De färska skadorna dominerades av toppskottsbetning (ca 4% av räknade tallstammar), vilket är det absolut vanligaste vid sådana här undersökningar. Stambrott var mindre vanliga (ca 0,3%) och barkgnag återfanns på ca 1,5% av räknade tallstammar. Vissa stammar kan ha flera av skadetyperna samtidigt.
- Risken för att en oskadad tallstam skall skadas under ett år beräknades till ca 3%. Denna siffra kan användas för att grovt förutsäga hur många stammar man kan förvänta sig är oskadade när träden vuxit över attraktiv beteshöjd. En jämförelse mellan prognos och uppmätt utfall indikerar att den gångna vinterns skadenivå var något högre än vad som generellt varit fallet under tidigare år (figur 5).
- Om nuvarande skaderisk består kommer ett genomsnittligt bestånd efter 15 år att ha ca 200 stammar färre som är helt oskadade jämfört med t ex en årlig skaderisk på 2% (figur 5).



Figur 3. Andel av träd med skador av olika åldrar 2011. Vissa träd kan ha både gamla och färska skador.



Figur 4. Andel av träd med skador av olika åldrar samt andel oskadade träd 2011.



Figur 5. Prognos av utvecklingen av antalet oskadade stammar. Beräkningarna utgår från att antalet stammar per hektar och årlig skaderisk är konstant. Blå punkt indikerar antal oskadade stammar på det genomsnittliga beståndet baserat på årets mätningar.

Produktion

Svensk Naturförvaltning AB
info@naturforvaltning.se, www.naturforvaltning.se
Ramsberg: Sommarrovägen 10,
SE-711 98 Ramsberg, Tel. 0581-66 09 70
Göteborg: Rullagergatan 9,
SE-415 26, Göteborg, Tel. 031-22 30 45